

Reactie t.b.v. internetconsultatie Variawet passend onderwijs

Inleiding

De Vereniging Openbaar Onderwijs (VOO) vraagt namens haar leden, in het bijzonder de aangesloten ouderraden en medezeggenschapsraden, om extra zorgvuldigheid in de terminologie van onderwijs, school, onderwijstijd en plek. Heldere begrippen en eenduidige verantwoordelijkheden kunnen onrust voorkomen. In het belang van alle kinderen, maar vooral ook deze kwetsbare kinderen, zijn rust en samenwerking tussen school, ouders en overheid (onderwijsinspectie en gemeente) essentieel.

Aanbevelingen VOO

1. Indien leerlingen met een fysieke en/of psychische problemen in het regulier onderwijs op een andere plek dan het schoolgebouw onderwijs krijgen, moeten de ouders gebruik kunnen maken van de gemeentelijke regelingen voor leerlingenvervoer.
2. Leerlingen die vanwege psychische en/of lichamelijke redenen niet het volledige onderwijsprogramma kunnen volgen, moeten indien mogelijk wel een deel ervan kunnen volgen.

Algemeen

Het gaat bij de Variawet vooral om omissies die hersteld worden en om enkele technische wijzigingen. Er is één nieuw wettelijk voorstel over het geven van ontheffing van de verplichte onderwijstijd. De voorgestelde procedure in de Variawet is volgens de VOO goed:

- Het schoolbestuur is verantwoordelijk voor het onderwijs gedurende de wettelijk voorgeschreven onderwijstijd. Het schoolbestuur bepaalt waar (plek) de leerling onderwijs krijgt en welk onderwijs de leerling krijgt;
- Bovenstaande gaat altijd in overleg met de ouders. Wanneer een leerling een ontwikkelingsperspectief heeft, dienen ook de wettelijke bepalingen in de relatie tussen ouders en de school zorgvuldig in acht genomen te worden;
- De formele verantwoordelijkheid c.q. de zorgplicht voor onderwijs ligt bij de school waar de leerling staat ingeschreven. Als formeel het schoolbestuur op grond van informatie van ouders, medici en ook de eigen waarneming vindt dat de school een individuele leerling deels wel en deels geen onderwijs kan geven, is de onderwijsinspectie namens de overheid het juiste orgaan om ontheffing van de wettelijke onderwijstijdsbepalingen te vragen. Die vraag dient formeel het schoolbestuur als zorgplichtige voor het onderwijs te stellen aan de inspectie als vertegenwoordiger van de overheid, de wetgever. Dit natuurlijk in goed overleg met de ouders.

Uitleg

Voorgesteld wordt om in het primair en voortgezet onderwijs de onderwijstijdsbepalingen te flexibiliseren in individuele gevallen. Dit om bijvoorbeeld thuiszitters gemakkelijker vanuit school thuis onderwijs te geven. Kern van de bepalingen is dat afgeweken kan worden van de verplichte (minimale) wettelijke onderwijstijd in het PO (Wpo art. 8) en het VO (Wvo art. 6): *'De inspectie kan op verzoek van het bevoegd gezag ermee instemmen dat voor individuele leerlingen wordt afgeweken van de bepalingen aangaande de onderwijstijd in artikel 8 van de Wpo en artikel 6 van de Wvo.'*

In de Memorie van Toelichting staat o.a.:

Voor kinderen in het regulier onderwijs die vanwege een lichamelijke of psychische reden tijdelijk of gedeeltelijk niet naar school kunnen, wordt het daarom mogelijk om af te wijken van de voorgeschreven onderwijstijd en onderwijs te volgen op een andere plek dan de school. ...

Hierdoor worden er in het regulier onderwijs meer wettelijke maatwerk mogelijkheden gecreëerd voor leerlingen die tijdelijk of gedeeltelijk niet naar school kunnen, maar bijvoorbeeld wel een deel van het onderwijsprogramma thuis kunnen volgen. De school van inschrijving blijft vanuit haar zorgplicht verantwoordelijk voor het onderwijs aan de leerling en maakt in het kader van het ontwikkelingsperspectief met ouders afspraken over het te volgen programma. Deze afspraken omvatten in ieder geval het onderwijsaanbod, de toetsing, de begeleiding van de school en de beoogde duur. De afspraken zijn zoveel mogelijk tijdelijk en gericht op terugkeer naar (voltijds onderwijs op) school.

De VOO wijst erop dat zorgvuldigheid bij de definitie van 'school' hier op zijn plaats is. In de Wpo bijvoorbeeld staat in artikel 1 bij de begripsbepalingen 'school' gedefinieerd.

School:

een basisschool of een speciale school voor basisonderwijs, tenzij het tegendeel blijkt;

Basisschool:

een school waar basisonderwijs wordt gegeven, niet zijnde een speciale school voor basisonderwijs;

Speciale school voor basisonderwijs:

een school waar basisonderwijs wordt gegeven aan kinderen voor wie vaststaat dat overwegend een zodanige orthopedagogische en orthodidactische benadering aangewezen is, dat zij althans gedurende enige tijd op een speciale school voor basisonderwijs moeten worden opgevangen;

Een 'school' is hier een instituut; een onderwijsinstelling. Er wordt niets gezegd over de plek waar de school het onderwijs verzorgt. Onderwijs kan worden gegeven in een schoolgebouw, in een bedrijf (stage-/leerwerktraject) of eventueel op een andere school (symbiose) of onderwijsvoorziening (OPDC) of misschien zelfs thuis of in het ziekenhuis. Dit geldt voor alle leerlingen.

Afstemming met ouders

Als een leerling (deels) thuis of op een andere plek onderwijs krijgt dan in het schoolgebouw van de school waar de leerling is ingeschreven, is er geen ontheffing van de verplichte onderwijstijd nodig. De leerling krijgt immers onderwijs gedurende de volledige wettelijke onderwijstijd onder de verantwoordelijkheid van de school waar de leerling staat ingeschreven. Als de leerling elders (andere plek) onderwijs krijgt, is afstemming met de ouders noodzakelijk. Zij moeten ermee instemmen en er voor zorgen dat de leerling op tijd en gedurende de tijd aanwezig is in het juiste gebouw, de juiste fysieke plek.

De VOO vindt dat in een dergelijk geval ook de ouders van een leerling met fysieke en/of psychische problemen op een reguliere school gebruik moeten kunnen maken van de gemeentelijke regelingen leerlingenvervoer die gelden voor kinderen op het (voortgezet) speciaal (basis-)onderwijs. Dit in het geval 'de andere plek' niet 'thuis' (het woonadres van de leerling) is.

De VOO vindt tevens dat indien een leerling vanwege psychische en/of lichamelijke redenen niet in staat is het gehele onderwijsprogramma te volgen, hij of zij gedurende de tijd die voor de leerling fysiek en psychisch wel op te brengen is, wel onderwijs hoort te krijgen. Dit vanuit de gedachte 'Beter deels onderwijs dan geen onderwijs'. Dat betekent dan dat de school voor de tijd dat de leerling wel onderwijs krijgt, zorgplichtig is. Onderwijs wordt in de visie van VOO altijd door een door de overheid erkende school van een schoolbestuur verzorgd.

De leerling met de fysieke en/of psychische problemen heeft (tijdelijk / deels) minder onderwijstijd. Wat de leerling doet tijdens de tijd dat hij/zij geen onderwijs krijgt, is formeel een zaak van de ouders. Die zijn

verantwoordelijk voor het welzijn van hun kind gedurende de periode dat het kind niet onder de verantwoordelijkheid en zorgplicht van de school valt en/of (gedeeltelijk) is vrijgesteld van de leerplicht. Afstemming met leerplicht bij een afwijking van de wettelijke bepalingen aangaande de onderwijstijd vanwege lichamelijke of psychische redenen hoort plaats te vinden op zo'n manier dat de ouders hier geen (administratieve) last van hebben.

Almere, 7 september 2016